

R 80

DISPUTATIO

2318

De
JURE VENANDI
JURIDICA.

Quam

DIVINA PATROCINANTE TRIADE.

*Approbante Illustri Collegio
Juridico.*

SUB PRÆSIDIO

*Viri Nobilis Clarissimi Amplissimi
Excellentissimi,*

DN. WOLFF. GVALTHERI
GRUBERI, J. C. ET ANTECESSORIS
Tubingensis Celebratissimi Patroni & Præce-
ptoris sui æternis obsequiis
submissè vene-
randi.

Solenniter discutiendam proponet.

Ad Diem 20. Augusti.

Horis Consuetis

FRIDERICUS CHESNEL,
STUTGARDIANUS.

TUBINGÆ,

Typis PHILIBERTI BRUNNI.

ANNO M. DC. XLII,

1642

ILLUSTRISSIMO

AC

CELSISSIMO PRINCIPI
ET DOMINO

DN. EBERHARDO
DUCI WIRTEMBER-
GIÆ ET TECCIÆ.

Comiti Montis belgardi, Dynastæ
Heidenhemij

Domino suo clementissimo

*Disputationem hanc venatoriam publi-
cam, ex devotissimi animi impulsu
humillimè dicare, dedicare, devovere
debit.*

C. S.

*Subiectissimus Cliens &
Clementiæ Alumnus*

Fridericus Chesnel.
Auth. & Resp.

SERENISSIME PRINCEPS,
DOMINE CLEMENTISSIME.

VENATORIAM quidem hanc DISSERTATIONEM ideo potissimum institui, non ut venaretur tantum, sed ut venando aliorum etiam venationem sustineret. Verum, ne succumberet penitus, amicæ adversariorum, aut examinantium potius retia declinans, asylum sibi certissimum apud C T pedes supplex quærere statuit. Quam ego felicissimam audacter dixerò, si in Campo non Martio, (id enim penna vetat, animus horret, vires prohibent) sed Literario, ab amicis commilitonum argumentandi laqueis non perterrita tantum; sed (quod vehementer suspicor) illaqueata sæpius, Amplissimi denuò Domini Præsidis auxilio liberata, in benignas tandem C T manus opportunè incidere. Et hujus confidentiæ meæ argumentum id est potissimum, quod cum eximius ille C T in rem Literariam amor non mihi tantum (impossibile enim foret) sed omnibus quotquot nobis Musarum alumni numerantur, celebrandus

incumbat, Frontem ille mihi serenam polliceatur, Liberalitatem autem, cuius expertem me C T nunquam deseruit, ad aucturum me satis confidenter affirmare videatur. VOTO igitur hanc qualemcunque Dissertatiunculam C T voveo, Deum autem omnium PATRIÆ PATREM Clementissimum, Rectorem Sapientissimum ardentissimus oro. C T SVIS, PATRIÆ. in primis autem mihi diutissime servet incolorem, sic me intimus animi spiritus rogare iubet, sic offerre me subjectissimi imperat clientis officium.

Dabam Tubingæ

C. T.

Humill. Cliens

Fridericus Chesnel.

DISPV-

DISPUTATIO
De
JURE VENANDI
THESIS I.

UM apud omnes ferè Nationes nobile Venationis exercitium in usum venerit satis frequentem: hoc Venationis vocabulum antequam ulterius pergamus quot modis usurpetur paucis expediam.

II.

Quatuor igitur potissimum Venationis species in autoribus passim nobis occurrunt. Primam VENATIONEM hominum OPPRESSIVAM Deus per Prophetam populo minatur Hebræo, *Ecce ego mittam piscatores multos dicit Dominus, & piscabuntur eos, & posthæc mittam eis multos Venatores & venabuntur eos, de omni monte, & de omni colle, & de cavernis petrarum. Jerem. cap. 16. v. 16. Hoc sensu refertur dictum illud sacri codicis. Nemrod' robustus Venator erat coram Domino. Genes. c. 10. v. 9. Hujus etiam mentionem faciunt Noe Meurer in tract. de Venat. part. 7. §. quot modis dicatur venatio. Frider. Pruckman in tract. de Regal. §. venatio. cap. 3. num. 1. & 2. D.D. Harpp. ad §. Fera 12. n. 9. Inst. de rerum divis. & acq. Ips. dom.*

III.

Alia Venationis species *arenaria sive bestiarum* multis dicitur. In hac nonnulli locata opera cum bestiis pugnaturi in arenam prodibant; quod qui sem ita crudele Romanis fuit spectaculum, ut matronam his interesse, nefas duxerint. Isti pugnatores etiam sive Venatores arenarii serviles erant & abjectissimi homines *Rosinus antiquit. Rom. lib 5. cap. 24. Infamiae etiam labe Iure Civili notabantur. l. 1. §. item ex Senatus consulto ff. de postul. l. 2. in fin. de his qui notant Infam.*

IV.

Tertiam Venationis speciem autores supra allegati nominant *adulatoriam*, cum nimirum histriones & ejusdem farinae homines placendi & adulandi causa, ea tibi tantum, quæ lubenter audis,

A 3,

loquun-

loquuntur. Sed has tres venationis species, utpote illicitas, & tam divino quam humano Iure prohibitas, Noë Meurer l. tract. de venat. part. 7. §. quot modis dicatur venatio. reuicimus: quartam autem, quam sylvaticam & clamorosam ut vulgo loquuntur. Harp. dict. loc. ibid. nuncupamus, paucis explicandam aggredimur.

V.

Cujus definitionem ab Harpprechtio mutuamur. VENATIO est Ius seu facultas libere occupandarum animantium ferarum, quæ in nullius existunt dominio, Iure divino, gentium & Civili hominibus permilla. add. §. Fera 12. num 11. Instit. de rerum divis. & acq. ips. dom.

VI.

IVRE DIVINO dixit; quam primum enim DEVS hominem creavit, tunc statim ei rerum omnium procreatarum dedit potestatem. Dominamini, inquit, piscibus maris, & volatilibus cæli, & universis animantibus quæ moventur super terram. Genes. cap. 1. v. 27. Jmò hanc concessam etiam in bestias potestatem, post primum illum hominis lapsum, & primorum criminum vindicis diluvii recessum, DEVS sanctissimo Noë & in illo reliquis omnibus futuris hominibus clementer confirmavit. Terror vester ac tremor sit super cuncta animalia terræ, & omne quod movetur & vivit, erit vobis in cibum quasi olera virentia, tradidi vobis omnia Genes. cap. 9.

VII.

JVRIS GENTIVM mentionem fecit; Venationem enim jure gentium inventam esse rectè putat Sebast. Medic. in tractat. de Venat. quest. 2. part. 1. num. 1. ex §. fera 12. Inst. de rerum divis. & acq. ips. dom.

VIII.

IVRIS CIVILIS, idcirco non oblitus fuit quia constat, jus Venandi alicui interdum ex constitutione, vel statuto, nonnunquam ex consuetudine & præscriptione, aliquando verò ex privilegio competere. Arg. l. Injuriarum 13. §. ult. ff. de Injurijs. l. unic. C. de venatione ferar. At constitutio & statutum, consuetudo, præscriptio & privilegium juris civilis censentur. tot. tit. ff. de Constit. princ. l. de quibus 32. ff. de legibus l. 1. ff. de usurp. & usucap. l. Ius singulare ff. de legib. Excellentissimus D. D. Harpp. ad dict. §. fera 12. num. 2. & seq. Inst. de rerum divis. & acq. Ips. dom.

IX. Bre-

IX.

Brevibus jam ea, quæ de veteri jure observabantur expediemus, plura quædam de hodierna passim observata consuetudine dicturi.

X.

Ita olim libera fuit hæc Venandi potestas, ut non solum in propriis sed & in alienis fundis Venari licitum fuerit. § *fera* 12. *Instit. de rerum divis. & acq. ips. dom.*

XI.

Poterat tamen fundi Dominus, si lubebat Venatori ingressionem fundi prohibere, ita ut si quis, neglecta ejusdem prohibitione, fundum nihilominus Venandi gratia ingressus fuerit, injuriarum actione conveniri à fundi Domino potuerit: ut clarius apparet. *ex d. §. fera* 12. *Instit. de rerum divis. & acq. ips. dom. l. 3. §. 1. ff. de adq. rerum dom. l. injuriarum* 13. §. ult. *ff. de Injurijs.*

XII.

Sed interrogandi nobis hic ansa præbetur; Neglecta quidam Domini prohibitione fundum alienum Venandi gratia ingreditur, & nonnullas etiam feras venatur. *Quæritur quid juris?* Nonnulli putant feras à Venatore captas transire in potestatem Domini fundi, vulgò deß *Eigenthumb's Herren*. Sed nobis contraria, utpote veritati magis consentanea, potius arridet, cujus fautores extiterunt, *Wesensbec. ad dictum §. fera* 12. *Instit. de rerum divis. & acq. ips. dom. Arn. de. Reyger. in Thesau. jur. vocab Venatio. num* 14. *Henning. Arnise. in tractat. de jure Majestatis lib. 2. cap. 4. num. 1. Sebast. Medic. tractat de Venat quest. 6. part. 1. num. 2. Frideric. Pruck. tract. de Reg. §. Venatio. cap. 6. num. 6 & seqq Didac. Covar. in relect. ad reg peccatum de Regul. jur. part. 2. § 8. num. 4. ut & D. Harpp. ad Sapius allegat §. fera* 12. *num. 19. & seqq. multis Instit. de rerum divis. & adq. Ips. dom.*

XIII.

Ulterius nonnulli progrediuntur, & Venatori plus æquo favent, cum illum actione injuriarum teneri non existimant, si post ingressum in sylvam alienam prohibitus fuerit, inter quos qui huic assertioni patrocinantur conspicuus est. *Frid Pruck. in tract. suo de Regal. §. Venatio cap. 6. num. 27.* Sed nos eandem juris limitationem, utpote parum æquitati consentaneam reiicimus:

XIV.

Potius autem illud quod de prohibitione Domini diximus, ampli-

ampliandum est, ita ut Venator etiam armata manu prohiberi possit, ne fundum ingrediatur alienum. *Frid Pruck. dict. §. Venatio cap. 6. num. 28. Harpp. dict. loc. num. 50.*

XV.

Huc accedit, quod fundi Dominus Venatorem, qui monitus ut exiret, nihilominus in fundo pertinaciter constitit, propria vi & autoritate potest è fundo suo expellere. *l. vim facit 11. ff. de vi & de vi arm. & l. ut vim 3. ff. de Iustit. & Iur.*

XVI.

Venatorem porro in actu Venationis deprehensum, privatus quis privato carcere captivum detinere non audebat; privata enim detentio sive incarceration illicita est. *t. t. C. de privat. carc. inhibet. t. t. C. ne quis in sua caus. Iud. Novell. 134. c. 7.*

XVII.

Sed si fortasse consuetudine introducatur, ut contra prohibitionem Domini venantes, non sibi feras, sed Domino capiant, tunc ea quæ de quæstione illa in Thesi nostra superiore duodecima diximus, non procedunt, consuetudine enim contrarium facile potest introduci *Pruckman dict. §. venatio cap. 6. num 29.*

XVIII.

Quamquam tamen is qui neglecta Domini prohibitione in fundo alieno venatus est, feras quas cepit restituere non teneatur, ad damni tamen fundo alieno per ingressum illum illati, emendationem obligatur *t. t. ff. & C. ad l. Aquil.*

XIX.

Sunt nonnulli qui opinantur, si quis per Iudicem venari in alieno prohibitus esset tunc eum capturam non sibi sed fundi Domino acquirere per *l. qui fundum 7. §. qui sciens ff. proempt. cujus quidem opinionis defensorem se præbet Pruckman. dicto 6. capite num 25. sed nos eandem cum Harpprechtio reuicimus. ad dict. §. fera 12. num. 57. Instit. de rerum divus. & acq. i Ips. dom.*

XX.

Fundi igitur proprietarius der Eigenthumbs Heri potest, Venatorem prohibere, ne fundum suum ingrediatur: sed eundem ne in publico aliquo loco Venationem exercent, sine actionis injuriarum periculo prohibere non potest. *per alleg. l. 13. §. si quis me ff. de injurijs. l. 2. §. si quis in mari ff. ne quis in loco publ.*

XXI. No-

XXI.

Nota tamen, si tu post factam prohibitionem, & alterius patientiam, præscriptione Ius illud acquisieris, ut tibi soli in eo loco Venari, sive aucupari liceat, alium Iure poteris prohibere ne in eodem Venationem instituat.

XXII.

Fera porro animalia tam diu capientis esse dicuntur, quam diu in ejusdem potestate & custodia coercentur. *l. 3. §. quicquid 2. ff. de adq. rerum domin. D. D. Harpp. loc. sep. præallegat. num. 72.*

XXIII.

Ubi autem capta ista animalia Domini evaserint custodiam, seque in naturalem seu pristinam libertatem fugiendo receperint, primi Domini esse desinunt; secundo autem cujusvis capienti adscribuntur. *l. 44. ff. de. adq. rer. domin.*

XXIV.

Cæterum, diu multumque inter veteres Jurisconsultos quaesitum fuit, si fera bestia, globulo tormentario icta, ita vel ense vel venabulo vulnerata sit, ut sine gravi difficultate capi posset, tamen auferat, & in tertii cujusdam manus incidat, cujus acquiratur, vulneranti nè an capienti? rectè tertii fieri Justinianus ipse contra Trebatium. *l. naturalem §. 1. ff. de adq. rerum dom. statuit. §. illud quaesitum 13. Instit. de rerum divis. & acq. Ips. dom.*

XXV.

Hæc tamen Justiniani decisio non ubique procedit; si enim Venator, qui bestiam vulnerarat non persequatur tunc erit capientis, quam diu autem illam persequitur è manibus ea persequentis insidiosè jure non eripitur: potissimum autem si de consuetudine quadam locali hoc receptum fuit. Ut bene notat *D. D. Harpp. ad dict. §. fera 12. Inst. de rerum divis. & acq. Ips. dom. Covarruv. ad dict. cap. peccatum. 4. de reg. juris in 6. part. 2. relect. §. 8. num 13.* Imò de his ita scribit *Noe Meurer in tractat suo Vom Jag vnd Forstrecht. part. 2. Reg. 2.* So es sich wie gar oft geschicht in der freyen Wüsth zu trägt / daß erstlichen Einer ein Hirsch oder Gewild bestättiget / ein wild Schwein in einem Zireck bereit daß ein anderer hernach solchem bestättigtem Thier so lang nicht nachzufolgen habe / biß daß es widerumb in seine rechte natürliche Freyheit kömet / vnd von dē Erstē verlassen würdt.

B

XXVI. Sed

XXVI.

Sed si fera quædam laqueo alicujus illaqueata, ab aliquo prætereunte auferatur, dissolventis esse rectè dicitur. *Frid. Pruck. dict. §. Venatio cap. 2. num. 30.*

XXVII.

Hactenus quid apud Veteres circa Venationem usurpatum fuerit paucis diximus, nunc quid de immutata nostra hodierna fiat Imperii consuetudine paulò clariùs explicabimus.

XXVIII.

Hodiè igitur de Iure Canonico Venationis exercitium, utpote nimis ad militiam accedens, personis Ecclesiasticis prohibitum est, ita ut illud sine gravioris pænæ periculo exercere non possint. *cap. 1. & toto t. de clerico Venatore.* Hujus etiam assertionis propugnatores vide *Covarruv. in saepe citato c. peccatum 4. de Reg. Jur. in 6. p. 2. relect. §. 8. num. 3. Zoannet. de duplic. venatione num. 27. & seqq. Sebast. Med. tract. de venat. q. 8. & 9. primæ part. D. D. Happ. ad sapius dict. §. fe- 7a 12. num. 87. Inst. de rerum divis. & acq. Ips. dom.*

XXIX.

Quod si tamen hujusmodi personæ reditus habent in venatione consistentes, eam per alios expedire debent, non ipsi interesse possunt. *d. Clement. §. porro à venationibus de statu Monachorum Frider. Pruck. tract. de Regal. §. Venatio cap. 4. num. 87. & seqq.*

XXX.

Possunt etiam aliquando sed rariusculè, necessitatis & valetudinis causa, clerici rete tantùm & laqueo, non canibus & accipi-tribus venari. Ut de his loquitur. *Id. Pruck. loc. præall. num. 83.* imò nullo adhibito clamore, nulla ut dictum est canum opera uti possunt, sed licitè aliquando sub silentii præsidio venantur, quando nimirum illi ut dicitur *den Hasen selbs erlauffen mögē.* Hujus prohibitionis mentionem etiam facit *Noe Meurer Vom Jagen vñnd Forstrecht part. 2. §. Welchen Personen vñnd Stand.*

XXXI.

Secundò etiam longa præscriptione & inveterata Imperii Romani consuetudine Imperator rusticis, ne in publicis locis laqueos, retia aut alia quælibet instrumenta, nisi ad bestias noxias capiendas, tenderent, prohibuit. *cap. 1. §. si quis rusticus vers. nemo retia de pacete- nend. in usib. feud. Frider. Pruckm. ac dict. §. Venatio cap. 4. num. 7. Se- basti.*

*bast. Medic. ad dict. tract. de Venatione q. 10. par. 1. verum igitur est quod
Noe Meurer dict. tract. Vom Jag vnd Forstrecht dicit, die Gaisstliche
gehören in die Kirche/ vnd die Bauwen zum Pflug vnd Acker. vide e-
tiam Wesenb. in paratit. ff. de acquir. rerum domin.*

XXXII.

Ulterius etiam progreditur Principis in subditos potestas, ita
ut hodierna die Imperator etiam subditis in propriis fundis venari
prohibeat.

XXXIII.

Quæro igitur haud importunè, utrum bono jure Imperator
Romanus subditis venandi potestatem ademerit? Aientium nos
opinionem alacriter amplectimur *arg. l. non debet 21. ff. de reg. juris.*

XXXIV.

Utrum porrò cæteri Imperii Principes, superiorem recognos-
centes, Electores, Duces, Marchiones, Comites, Barones, Civitates
liberæ Imperiales, id ipsum in suis præstare possint territoriis valdè
ambigitur? Nos & quod reliqui Imperii Principes jure optimo sub-
ditis suis venandi potestatem possint adimere, confidenter fatemur,
multorum quos hic recensere supervacaneum esset autoritate fulti.

XXXV.

Neque tantum ratione ordinariæ potestatis, sed jure etiam
immemorialis præscriptionis Principes subditis suis venationem
possunt prohibere. *D. D. Harpp. dict. §. num. 117. & seqq.*

XXXVI.

Illud autem nullomodo silentio prætereundum est, quod illi
quibus hæc venandi potestas legitimè acquisita est, si illius occasio-
ne, propter abundantem ferarum multitudinem, vicinis fundis
damnum intulerint, ad refusionem illius obligentur, ita ut feras
sepibus includere, aut diminuere, aut liberam Venationem vicinis
concedere teneantur. *arg. l. 2. §. fin. ff. si quad paup. fecis. dic. l. item
Mela 11. §. 5. & l. qui occidit 30. §. in hac quoque 3. ff. ad leg. Aquil.*

XXXVII.

Hæc autem doctrina, consuetudine aliter recepta, nihil efficit;
Iure enim consuetudinis in nonnullis sed (quod Dei gratia est) in
paucis locis receptum est, ut Principes nullam segetum faciant refu-
sionem, etsi liberam subditis venationem non concesserint, quæ
sanè consuetudo ubi immemorialis temporis curriculo viguit, ob-

servanda vel toleranda potius videtur. *D. D. Harpp. ad dict. §. feræ 12. num 124. Inst. de rer. divis. & acq. Ips. dom.*

XXXVIII.

Hinc nonnulli quærunt: Utrum Princeps in territorio suo per consuetudinem vel præscriptionem contrariam, subditis possit prohibere, ne feras bestias ex propriis agris, stantibus & pendentibus adhuc fructibus abigant, & latratores molossos ea de causa habeant? Negantium nos partes sustinemus.

XXXIX.

Sed, ne periculum feris creetur, non licet rusticis agros suos palis nimium acutis circumsepire, ne feræ transcendere intendentes iisdem facile transfigantur. *Excell. D. D. Harpp. loc. sep. allegato num. 129. & seqq.*

XL.

Quamquam etiam aliàs feram bestiam, hominem lædentem, unicujque liceat impunè occidere, eam tamen in agris nostris deprehensam, frumentis damnum inferentem, capere vel interimere non possumus. *arg. l. Quintus. 39. §. quamvis ff. ad leg Aquil.*

XLI.

Imò quod majus esse videtur Princeps potest prohibere ne quis in sylva sine urgente causa globum emittat vel bombardam exponeret. *arg. l. loci. 4. §. si quis diuturno 10. & §. fin. ff. si. servit. vindic.*

XLII.

Quæro nunc, quali servituti Ius venandi annummerari debeat? *Zafius Gaillius & alij* Venationem putant servitutum esse realem: Hanc juribus personalibus aggregandam arbitratur. *Frid. Pruck. dict. §. venatio. cap. 2. num. 5. & 12.* Nos illam propriè nulli posse adscribi servituti putamus. Impropriè tamen & secundum rei speciem aliquando servitus realis aliquando personalis dici potest. *D. D. Harp. ad dict. §. feræ 12. num. 136. & seqq. plur. Inst. de rerum divis. & acq. Ips. dom.*

XLIII.

Venationem nonnulli servitutum Iuris dictionalem dixerunt. *Zoannet. d. tract. de duplic. venat. num. 105. & seqq. Sebast. Med. tract. de venat. part. 2. q. 2. num. 5.* sed non posse servitutum dici Iuris dictionalem obtinere conabimur. *D. Harp. loc. supr. alleg. n. 142.*

XLIV. Num.

XLIV.

Numquid autem Ius Venandi Regalibus rectè computetur? Quæstionis est satis intricata. Multi, imò plures hoc Regalibus censent annumerandum *Sebast. Med. tr. de Venat. par. 1. q. 27. Menoch. conf. 302. n. 31. Wehner in lib. sing. pract. observ. lit. F. in verbo Forstrecht pag. 150 edit. ult. Fridr. Pruckm. creb. alleg. §. venatio c. 1. 5.* Sed contrariam nos cum *Harpp. dict. loc. num. 144.* sententiam amplectendam esse confidenter statuimus.

XLV.

Quæstio hic nobis occurrit satis elegans: Utrum Princeps qui castri & territorii usumfructum cum suis pertinentiis alicui concessit, Venationem etiam liberam in hujus territorii districtu concessisse videatur? Affirmativa nobis arridet.

XLVI.

Ulterius quæritur: An Princeps in territorio, quod alteri in feudum concessit, invito vasallo possit venari? Nos à negantium partibus stamus.

XLVII.

Præterea satis appositè interrogatur. An à quolibet, cujus venandi competit, id in alium transferri possit? Quod quin affirmemus nihil nobis obstare video. *D.D. Harpp. ad sæpius dict. §. fera: 12. num. 202. & seqq. Inst. de rerum divis. & acq. Ips. dom.*

XLVIII.

Notandam autem singulis incumbit, hoc non procedere in eo casu, quo constat, concessionem Iuris venandi alteri factam non realem sed merè personalem esse. Tunc enim jus venandi, tanquam personale, alteri concedi non potest, cum personam non transgrediatur. *arg. l. dominus 57. §. ult. ff. de usufruct.*

XLIX.

At quid juris, si cui venatio ad voluptatem tantummodo suam sit concessa? negandam opinor, hanc illam alteri posse concedere. *per l. inter artifices 31. ff. de solut.*

L.

Quid verò dicendum, si Princeps cujdam venationem istam ad certum ferarum numerum concesserit? Nos hanc in alium transferri posse arbitramur. *t. tit. ff. de hered. vel act. vendit.*

B. 3)

LI. Hoc:

L I.

Hoc autem in primis etiam omittendum non est, venationes precarias, vulgo Gnaden Jagten de quibus Noe Meurer in tractat. Vom Jag vnd Forstrecht part. 2. tit. Von auß Gnaden vnd durch einen Nevers zugelassenen Jagens Gebrauch alteri concedi non posse arg. l. cum peccario 12. §. ult. ff. de precar.

L II.

Ancipitem nobis hic variæ Doctorum opiniones quæstionem subjiciunt: Utrum Princeps, si venandi potestatem cujdam in certo districtu fecerit, ejdem etiam jus aucupandi, & piscandi, concessisse videatur? Negativam cum D. D. Hrapp. loco sæpius allegat. num. 225. & seqq. veriore statuimus.

L III.

Præcedentem quæstionem altera hæc subsequitur. Si mihi concessum sit das Hohe/ Rohr/ Schwarze oder Grob Wildpret zu jagen / utrum etiam hac concessione possim feras minores capere? Negativam non immeritò in praxi observari reor. l. servitutis 4. ff. de servitut. l. certo generi 13. ff. de servit. præd. rustic.

L I V.

Quandoquidem etiam hodierna die, juxta receptam Germaniæ consuetudinem, Principes, Duces, Marchiones, vasallis suis rarissimè jus venandi feras nobiliores concedunt, probabilius est, si quis Dux aliquem investierit de castro cum territorio in quo plures sylvæ atque feræ contineantur & subjecerit mit Jagß Berechtigkeitt/ huic vasallo non majores feras insectandi, sed inferiores solummodo venandi potestatem concessam fuisse, nimirum Jagß Berechtigkeitt/an Hasen/ Füchsen/ Aechhörner vnd kleinem Weid werck Vogel fangen / Hüner verstoffen / vnd dergleichen. nisi speciali & expressa concessione dictum fuerit: Mit Jagß Berechtigkeitt / so wol des Hohe/ Schwarze/ vnd grobe Wildpret als das kleine zu jagen. DD. Harp. ad. dict. §. fera 12. num. 245. & seqq. Inst. de rerum divis. & acq Ips. dom.

L V.

Es möchte etwã Unser Gnädiger Fürst vnd Herr einem vnder seinẽ Adelichen Hoff- Juncfern/ auß Gnaden verlauben vnd zulassen/ daß der selbe an einem gewissen Ort/ nach Füchs vnd Hasen / ut vulgò loquuntur, zurichten / zubeissen vnd zulausen hätte / quæritur itaque utrum etiam

etiam

etiam ejdem concessum intelligatur nach Füchs oder Hasen mit der Büchsen zuschießen? Negativa nos decisioni calculum adiicimus.

LVI.

Sed hæc quæ de venatione per conventionis modum alteri concessa diximus, in illis etiam venationibus locum habent, quæ per præscriptionem in alienis fundis adquisita fuerunt: ita ut ista venatio ultra modum & limites præscriptos extendi non debeat. *arg. l. 1. §. Iulianus ff. de itin. actûq³ prin. D.D. Harp. lo. crebro alleg. num. 252.*

LVII.

Itaque non frustra quis interrogabit: si fortasse quispiam longissimo tempore in alieno fundo cervos tantum fuerit persecutus, utrum is etiam in eodem apros venari sub præscriptionis favore possit? Quod cum *D.D. Harp. loc. sapissime alleg. num. 255.* affirmamus.

LVIII.

Discimen porrò constituendum est inter jus venandi, sive venationem, & inter jus Forestæ sive Forestam. Venatio enim vulgò die Wildbann daß Bejagt / Wildbanns oder Jagd Berechtigkeith / est jus feras investigandi, persequendi & capiendi. Jus autem Forestæ vulgò Forst oder Forstrecht / Item Förstliche Berechtigkeith non ferarum tantum occupationem sed alia etiam jura in se comprehendit. *D.D. Harp. loc. præall. num 262.*

LIX.

Welcher also die Förstliche Berechtigkeith hatt / der ist auch befugget / Förstliche Gebott vnd Verbott anzulegen / Forstmeister vnd Forstrecht zu bestellen / die Ubertretter der Förstlichen Gebott zu der gebührlichen Straff zuziehen / alle Förstliche Nusen zu sich zuziehen / Frohnen zu fordern vnd dergleichenmehr. *D.D. Harpp. dict. §. feræ 2. num. 263. Inst. de rerum divis. & acq³ Ips dom.*

LX.

Hinc aliud est officiū eines Jägermeisters / vnd eines Forstmeisters. Die Forstmeister die sollen fürnämlich Aufsehens haben / wo die Berechtigkeith aller Fürstlichen Wälde / Wildstreich / Jägerenen / vnd Fischereyen auß vnd angehen / desgleichen auff alle reitende / gehende Förster vnd Jäger / Hasen / Füchs / Otter vnd Biber Jänger neben den Jägermeistern Aufsehens haben / damit sie die Wälde / Wildbannen vnd Fischereyen recht bereiten / niemands dann dem es gebührt / Holz zugeben oder hawen lassen / auch niemands zujagen oder zufischen vergönne

vergönnen/ auff die Wälde täglich reitten/ so Brennholz vorhanden des
selbige anzeigen/ ab dem Barhols/ damit dasselbige nicht verwüst wer-
de halten / vnd sonderlich darob seyn / daß das Vieh in die Häge nicht
getriben werde. Hæc ad officium des Forstmeisters pertinent. vide
hæc apud Noe Meurer Vom Jagt vnd Forstrecht. part. 1. tit. Eines
Forstmeisters Bevelch vnd Bestallung vide etiam Wehn. lib. sing.
pract. observat. litera F. verbo Forstrecht.

LXI.

Quod officium attinet Præfecti Venatorum vulgò eines Jäger-
meisters/ so soll der Jägermeister in allen Ampten auff der Clöster/ Vn-
derthonen vnd Gemeienden aigne Wäld/Wildban/Jägerereyen/Wäch/
Fischerereyen ein auffsehens haben/fürsich selber niemand kein Holz gebē/
es werde ihm dann befohlen/so Brennholz erwachsen vnd hawig/dasselb
durch die Forstmeister oder andere nach dem es her kommen / zu rechter
Zeit zu Nus hawen vnd verkauffen lassen / ob dem Barhols / damit
dasselbe nicht verwüste halten / darneben verhüten daß das Vieh nicht
werde in die Håw getribene auch darzu sehen vnd trachten/damit durch
den Forstmeister vnd Forstknecht auff den Grängen vnd Benachbar-
ten auff vnd angangen/ in Wälden/ Försten / Wildbanen/ Jägerereyen
Wächen / Fischnezen/ Ebenen / Berg vnd Thalen die Fürstliche Forst
Gerechtigkeit gebührliches Fleiß vnd stracks gegen männiglich gehand-
habet werde : auch die Jagten so strittig zu machen vnderstehen wollen
werden/ bey zeiten beiagen / vnd ob schon nicht Wildpret vorhanden/
dannoeh zu Handhabung der Fürstlichen Gerechtigkeit ein Streich dar-
durch thun. Er soll auch auff die Awen/ Wehr-Vögel vnd Salmen-
Gründ fleißig achtung geben/ alles aber so zu dem Jagen erfordert / be-
fürderlich stellen vnd anordnen. Noe Meurer Vom Jag vnd Forstrecht
p. 1. tit. Befelch eines Jägermeisters.

LXII.

Quærent nonnulli utrum ille cui jus forestæ concessum est,
merum Imperium circa res venatorias exercere & venatores contra
prohibitionem venantes vulgò Wilderer oder Wildpretschützen
criminaliter punire possit? Negantium nos partes sequimur. D.D.
Harpp. ad dict. §. fera 12. num. 268. & seqq. Inst. de rerum divis. & acq.
Ips. dom.

LXIII.

Ulterius non inconcinnè quæritur: an ille qui in sylva aliqua
venan-

venandi habet facultatem, jus etiam habeat sylvam cingendi vulgò die Hagens Berechtigtheit / des Hagens daß er ein Hag in das Holz schlagen möge? Quod affirmandum puto.

LXIV.

Tamen ita Venationem habens, ius sylvam cingendi habere intelligitur, ut si eam velit plagis ligneis sepire, suis id lignis, sine alterius præjudicio faciat. *per l. certo generi 13. §. 1. ff. de servitut. præd. rusticor.* De his etiam ulterius vide: *Wehner dict. lib. sing. præct. observat. sub litera F. vocabulo Forstrecht.*

LXV.

Difficilis etiam passim agitur quæstio, utrum fructus sylvæ ad Dominum sylvæ an ad illum cui jus venandi in eadem sylva competit, pertineant? Distinctione res expedietur.

LXVI.

Si enim pacto quid inter Dominum sylvæ & Venatorem nominatim conventum fuerit, hujc standum erit; quia contractus ex conventionem vim legis accipiunt. *l. 1. l. Iuris gentium 7. §. ait prætor. ff. de pactis.*

LXVII.

Sin verò nihil in specie sit conventum, nihil etiam longissimo usu observatum, tunc in dubio glandes cæterosque sylvestres fructus in usum ferarum solummodo conditos, ad Venatorem, cæteros autem qui hominibus cum bestiis sunt communes ad proprietarium dem Eigenthums Herren rectè pertinere dicunt. *D. D. Harp. loc. sæpissimè allegat. num. 276. & seqq. Inst. de rerum divis. & acq. Ips. dom. Fridr. Pruckm. dict. §. venatio. c. 8. per tot.*

LXVIII.

Quæstionis est satis arduæ; utrum sylvæ Dominus, qui alteri jus venandi debet, possit cumulatim grandes & annosas arbores ex sylva sua una vice excidere? Negandum remur.

LXIX.

Celebris autem hic quæstio discutienda venit: Utrum subditos Princeps bono jure cogere possit ad operas Venatorias præstandas. Als die Håger zumachen / für zustehen / Barn / Seiler / Hund / Holz darzu führen? Affirmativam veriore auctumo.

LXX.

Quod tamen non procedit, si subditi contraria consuetudine

C

vel

vel præscriptione aliud quid induxerint, aut si immoderatas & frequentes nimium operas Princeps subditis suis indixerit. D.D. Harp. *dict. §. feræ. 12. num. 284. & seqq. Inst. de rerum divis. & acq. Ips. dom.*

LXXI.

Si quis porrò in constituto jure venandi ab alio perturbatur, contra turbantem interdicto uti possidetis, vel confessoria actione experiundi potestatem habet. *l. 1. §. fin. ff. de aq. plu. arcen. l. sicut §. §. Aristo. in fin. l. si quis diuturno 15. §. ult. ff. si servit. vindic.*

LXXII.

Si edicto prohibitorio nulla certa pœna constituta est, in Venatores vulgò Wilderer oder/ Wildprettschützen actio injuriarum competit. *l. injuriarum 13. §. ult. ff. de injurijs* quæ quidem criminaliter extendi potest. *§. pœna autem & §. in summa. Inst. de injurijs.* pœna tamen ad mortem extendi nequit. *l. hodie 13. ff. de pœnis.*

LXXIII.

Ubi autem certa pœna in edicto prohibitorio definita est, ibi Venatoribus statuta pœna irroganda est, dummodo ea pro venatione prima non sit capitis. D.D. Harpp. *d. loc. n. 313.*

LXXIV.

Venationem autem qui iterant, eos corporali pœna affici posse; qui tertia autem vice veniunt, ultimum sustinere supplicium debere, non dubitandum.

LXXV.

Non inutiliter porrò quæritur; utrum necesse sit, eum qui semel contra Principis mandatum venatus est, punitum fuisse, ut si iterum venetur, gravius iterum puniri possit? quod affirmamus Wirtembergica potissimum constitutione Venatoria fulti. In qua hæc leguntur: Welcher fûrohin eines/ zwey/ drey/ oder vier St uck Wildprett mit Büchsen/ Armbrost / oder anderem Gezeug schießen vnd falschen/ vnnnd darüber zum ersten mahl betretten oder sonsten kundtlich gemacht / vnnnd mit Recht auff Ihne bewisen würde / der soll ein Monat lang mit Wasser vnnnd Brot / auff seinen Kosten im Thurn / folgendß ihm alle Wehr / offne Zechen / besuchung der Hochzeiten / vnnnd aller Ehrlicher Gesellschaft verbotten/ auch in Zehenden gebannen / darauß ohne Begnadigung nimmermehr zu kommen / gestrafft werden / vnnnd das zu halten vnd zu leisten einen leiblichen Ayd schweren.

2. Solte dann einer so Wildprett geschossen/ auch darüber gestrafft worden.

worden/ in gleichem Verbrechen widerumb vnd also zum andernmahl ergriffen werden / der ist in das Halsseisen zu erkennen / vnd mit Ruten außzustreichen / ihme auch von wegen begangnem Meinaidts die Finger zuspizen / desgleichen Er nachmahls in seines Flecken Marckung zu bannen.

3. Würde aber ein Wilderer / der hievor Wildpret schiessens / oder eines anderen Forstverbrechens wegen / an seinem Leib mit Ruten außstreichen / Finger spizen / oder Hand abhawen / mit Verheil vnd Recht gestrafft worden / auch ein geschworne Brpned vber sich gegeben hette / in solch böse verruchte Bosheit gerathen / daß er dessen vnbedacht / dem Wildpret noch weiters vermesslich nachgehen / schiessen vnd fällen würde / derselbig als bey dem sich einiger Besserung im wenigsten zu ver- trösten / mag mit Richtlicher Erkantnuß zum Schwerdt erkennen werden.

LXXVI.

Illa hic nobis non prætereunda est satis intricata quæstio: Utrum subditi contra prohibentis Principis edictum venantes, furtum committant, adeoque ut fures plecti debeant? Negantium nos partes amplectimur. *cum D. D. Harpp' sæpius dict. loc. num. 324 & seqq.*

LXXVII.

Hujc etiam, satis anceps & nodosa quæstio succedit; num subditus feram, quam in eo loco ubi omnibus liberum jus venandi competit, vulgò in der Freyen-Bürsch (dergleichen vmb dise Statt Tübingen zu finden) investigare & venari ceperat, in aliis etiam sylvis vel forestis persequi, & ibi occupare possit? Quod negamus. *cum D. D. Harpp. num. 329.*

LXXVIII.

Amittitur autem jus venandi, tum expressa renunciatione. *l. nihil tam naturale 35. ff. de reg. jur. tam cessione & consolidatione l. 5. in princ. ff. ususfr. peti.*

LXXIX.

Movetur hic quæstio de deportato, num quid is jus venationis per deportationem amittat? & retinere eum etiam post deportationem affirmamus. *D. D. Harpp. ad dict. §. fera 12. num. 340. Inst. de rerum divis. & acq. Ips. dom.*

LXXX.

Bannitus venationem, quocunque modo acquisitam amittit.
 D. D. Harpp. *ibidem* num. 344. Satis de Venatione haectenus dictum.
 DEVS etiam hostium tollat Venationem, hominum Oppressivam.
 Nos autem in Venationis exitu ardentescclamamus: VIVAT JL-
 LVSTRISSIMVS Academiae Hujus MOEGENAS DVX
 NOSTER EBERHARDVS SERENISSIMVS. VIVAT.
 sed felix VIVAT, sed nobis VIVAT, sed diu VIVAT. AMEN.
 O DOMINE JESV. AMEN.

Probatae & strenuae indolis Juveni
 DN. FRIDERICO CHESNEL
 disputanti.

L

Quod JVS VENANDI *venator strenue Juris*
Vrges, VENATVM dixero JURIS ego.
 Est ita; *venandum est. Nam JVS vestigia clausit*
Vt Leo, vel tesquis abdita tota latet.
 Ergo age! (*querentem nam querit.*) *splendida dæerit,*
Nunquam inter Juris pradia, prada tibi.

Ita fraternum animum
venari voluit.

Joh-Conradus Brotbeckh.
 Med. Stud. Tubing.

LE

Le Plaisir des Lettres.

I I.

TAndis que des tambours Le Son-Sonnant horrible
 Resonne parmi nous, que le Canon terrible
 Superbement tonnait, par tout épand l'horreur
 De Ses Brandons fumeux; qu'en nos tremblantes ames
 Retentit à tout coup la refrogné terreur;
 Que ci que la fuyons les rauageantes armes,
 Gemissans sous la peur
 D'une obscure fureur.

Tu neveux, ô CHESNEL, parmy tous ces combas
 Viure tou-iour chagrin; mille sorte d'ébas
 L'on te vois inventer: Ore des Loix la Flotte
 Tu reuere gentil, puis tôt l'odeur Sacré
 Des Muses te rait, & la fameuse Porte
 De Diane tu romp, pour son Palaix doré
 Nous montrer & tes mos
 Sont d'un DRVIDE. les flos.

Ton distillant Parler, & ta langue diserte
 La CHASSE nous d'épeint; La fluttante sifflette
 Tintinne en ton Papier; le dridillant cornet
 Fanfare en tes propos: Ja la chasse chasse-effrois,
 [Par ta plume trassé sur un Plan verdelet]
 Nous enste de plaisir, si que par mons & par bois
 Joyeusment chassons
 De nos ennuis les Noms.

Poursuy, Mignon, poursuis, vn Mystere ét caché,
 Sous ces diuins êcris, c'êt le Sauoir ionché
 Sur le laurier, qui duit ta fredonnante plume
 A Chasser, Chasse donc; Pallas aux cheueux blonds
 Habite en nos Rochers, & des Muses la flame
 Nos forêts embellit; Viença VENEUR facond;

Le Chêne & ses rameaux, de feuille Verdoyante
 Vn present te feront; & la Lueur brillante
 Du DIEU de L'univers
 Te Souhaittent mes vers.

Par

Son Amy

IVienot.

I I I.

Sic Juris CHESNEL Venari perge lepores;
 Nec cura lepores; Rustica turba dabit.

Amoris ergò ap.

M. Tobias Cantstetter.

I V.

Cecropiæ volucres cur florida rura pererrent,
 Si quæras causam? lectio mellis erit.
 CHESNELLUS Juris cur verset tempora semper?
 In promptu causa est, fructus, honos oneris.

F.

Georg. Cunrad Bardili.
 Phil. Stud.

V.

Pegaseo quatiunt alii viridaria Cursu
 Quæis Hippona dedit cel res frenare Caballos,
 Venanturq; feras, quas sylva ministrat opaca,
 Tu tamen Aionidum veras venaris in hortis
 Gloriola laudes, vario dum niteris ausu
 Delius ut custos, ut Delia virgo, quietam
 Pacificè jungant, vasto sine turbine, vitam.

sic can.

Johan-Ludovicus Hetzerus.
 Philos. Stud

VOTUM

V O T U M

Ad

Sacrosanctam Triadem

*Pro*Illustrissimæ Wirtembergicæ Domus
aris focisq;

Æn. 8.	S CUTA VIRUM & GALEAS, VIVACIS CORNUA CERVI, <i>Hic pater omnipotens, per tot discrimina rerum,</i> <i>Erige; iam requiem pugnae rebusq; salutem</i> <i>Huc tandem concede; Animum mentemq; benignam</i> <i>De super ostenta; Duri solatia casus</i> <i>Redde, oro, miseris, finemq; impone labori.</i> <i>Et fontes sacros & sancta oracula Divum,</i> <i>Hac-celebrata-tenus, longè lateq; per urbes,</i> <i>Omnibus in templis custodi & consule longè</i> <i>Sic PATER ille DEUM faciat, Rex Magnus Olympi.</i> <i>Sic ô sic ardens evexit ad aethera virtus</i> S CUTA VIRUM & GALEAS, VIVACIS CORNUA CERVI.	Ecl. 7.
Æn. 7.		Æn. 12.
Æn. 4.		Æn. 12.
Æn. 2.		Æn. 1.
Æn. 6.		Æn. 6.
Æn. 10.		Æn. 2.
Ecl. 1.		Æn. 8.
Æn. 5.		Æn. 6.
Æn. 8.		Æn. 9.
Æn. 10.		Æn. 5.
Æn. 2.		Æn. 6.
Æn. 8.		Ecl. 7.

Solutum:

à

FRIDERICO CHESNEL,
 Inclutæ Wirtembergicæ Clemen-
 tiæ Alumno.

E I N I S

V O L U M E

1

1711

1712

1713

1714

1715

1716

1717

1718

1719

1720

1721

1722

1723

1724

1725

1726

1727

1728

1729

1730

1731

1732

1733

1734

Alan Mühl P3

SLUB DRESDEN

3 3711105

R 80-33

